БРОЈ 58. ЦЕТИЊЕ, четвртак 1. октобра 1915. год. ГОДИНА VIII.

ЦИЈЕНА:
за Црну Гору на годину 10 перп., на по год. 5 перп.; ван земље 15 франака у злату.

за Црну Гору број 10 пара
за Стране Земље број 20 пара

лист излази
УТОРНИКОМ и ПЕТКОМ

ВЈЕСНИК

АДРЕСА:
„Вјесник“ Цетиње, (Црна Гора)

ADRESSE:
„Viesnik“ Cettigné (Monténégro)

Рукописе ваља слати Уредништву „Вјесника“
а претплату и огласе Администрацији
Огласи се наплаћују по погодби

Цетиње, 1. октобра

Још не може српски народ да сагледа врх своје Голготе, крај својих страдања.

Нове, све јаче и страховите муке подноси за своју част, за име и опстанак. Мученички крст никако му се не скида с рамена.

Оркан тевтонског освајача опет бјесни на Дунаву и Сави под зидинама Биограда. Крв се лије по цијеломе фронту српских Краљевина на дужини од преко хиљаду километара.

Дивна пријестоница Србије утонула је у рушевинама, преливена крвљу херојских бранилаца и сузама искасапљених невиних породица. Дим боја сакрио је трагично позорје да свијет не би видио наклене трагове варварства берлинских и бечких «културтрегера».

Али Србин мушки и славно задржава поновљену бујицу и, као јунак најдирљивије трагедије у историји, бори се једновремено на двије стране: са старим крвником са запада и братоубицом с истока. Бори се и плете вијенац славе над соколовским челима данашњих наших параштаја, који ће се помињати са дивљењем док је свијета и вијека.

Нова искушења, али и нова права са потврдом старих!

Сад се показало и у очима лакомислених и неувиђавних, да је Србин стожер Балкана.

Сад се испоставило, да су нам многа зла чинили душмани и много се пута о нас грјешили пријатељи.

Сад се утврдило, да смо од једних на правди Божјој били нападани, од других често пута занемаривани.

Сад је јасно, да је одавно био европски интерес, — интерес мира и слободе, да српски народ буде на Балкану уједињен и јак.

Поновљена њемачка и аустријска офанзива противу обију српских држава доноси коначну побједу српскоме гледишту. Ми можемо опет и много страдати и привремено претрпјети велике материјалне губитке, али са побједом нашега правца у реду ствари на европском истоку, бићемо у великој добити не само ми, него и сви наши пријатељи. Почињеним заблудама, којих не бијаше мало и у току потоњих мјесеци, разбијају се основе. Огромна важност нашега географског положаја и општи интерес свијех бранилаца правде и слободе да се наше национално биће учини подобним за спажан и независан живот, доказани су сада овим најновијим бјесомучним налетом њемачких армија на Балкан. Ми морамо бити јаки и безбједни и у моравској и вардарској долини, и у Скадру на Бојани, и на нашим обалама Адрије.

Да није у нашим рукама вардарска долина, да нијесмо љетос, за времена, окупацијом скадарске области онемогућили напад са бока, сад би и наш и наших пријатеља положај био далеко мучнији. Нашем гледишту, нашим поступцима дају мјеродавно признање садашњи догађаји. Букурешки уговор мора бити поштован, другим ријечима, Маћедонија мора бити српска! — онамад је, у име Савезника, свечано изјавио предсједник француске владе. Србија и Црна Гора морају бити јаке и од својих пријатеља потпомагане да такве постану, јер оне су најизразитији чувари балканске слободе.

Никада није касно истину признати, никад није касно за истину се борити. Разрушени Биоград, из којега ће брзо васкрснути нови и љепши, и поновна грмљава топова од Дунава до Бојане, крупним словима исписују српску истину, тако да је сада и кратковиди могу прочитати.

Врховна Команда саопштава:

У току 26. сепјембра непријатељ је продужио борбу на Дрини код Горажде без икаквог успјеха.

У Грбљу непријатељ је отварао артиљеријску ватру не постигнувши никакав успјех.

Један непријатељски аероплан бацио је више бомба на наше трупе у Грбљу, такође без успјеха.

У току 27. сепјембра, непријатељ је продужио напад на Дрину у циљу прелаза преко ове ријеке, нарочито код Горажде, али је свуда одбијен са губитцима.

На Сави и Дунаву води се велика битка на цијелој линији већ шест дана.

Непријатељ је за сада успио заузети само неколико тачака на овим ријекама, али је претрпио огромне губитке.

Код Биограда воде се огромне борбе и непријатељ је успио освојити само један дио вароши, а сви су положаји код самог Биограда у српским рукама.

У току 28. сепјембра непријатељ је продужио напад противу наших трупа на Дрини и Грахову, али је свуда одбијен са великим губитцима.

Три непријатељска аероплана летјела су над гатачким сектором, Пивом и над Дрином, а један од њих пао је код Пљевља неповријеђен.

Један непријатељски аероплан летио је над Улцињом.

На Сави и Дунаву продужују се огорчене борбе. Ма да непријатељ има огромну артиљерију великог калибра, ипак је за сада успио освојити само Биоград и Смедерево, а на свима осталим тачкама одбијен је са великим губитцима.

Српске трупе држе положаје над самим Биоградом и Смедеревом.

Бугари су напали на Кадибогаз (фронт према Књажевцу) али су одбијени са губитцима.

Непријатељ је у току 29. сепјембра нападао на Горажду, Вучи-До и Грахово, али његови напади свуда су одбијени са великим губитцима по њега.

Са српског фронта још није стигао извјештај.

Руси су имали велики успјех на ријеци Стри, заробили много Нијемаца и учинили велики ратни плијен.

Непријатељ је у току 30. сепјембра дјејствовао ватром према Грахову, без резултата.

На Сави и Дунаву продужава се велика битка, нарочито на положајима код Биограда, Смедерева, Пожаревца и јужно од Градишта. **Непријатељ врло споро напредује благодарећи великом отпору, који му дају српске трупе.**

У току јучерашњег дана одбијена су три бугарска напада на српску границу.

ТЕЛЕГРАМИ

Крагујевац, 27. сепјембра. Стање ратишта у току 26 т. м. и у току ноћи између 26. и 27, т. м.: Дунавски фронт: огорчена борба водила се на положају Анатема, јужно од Рама, гдје су наше трупе одбиле све непријатељске нападе. На дијелу фронта између Млаве и Мораве наше су трупе пријешле у напад и успјеле да непријатеља баце на саму обалу Дунава. Том приликом заплијењене су четири хаубице и 4 митраљеза. Немогући одвући тај плијен наши су демонтовали све топове и митраљезе осим једног, који су понијели са собом. На дијелу фронта према Смедереву и Годомину непријатељ је спријечен да се по прелазу Дунава прошири. Једно његово одјељење које је пријешло код саме вароши Смедерева, дијелом је уништено, а дијелом се при бјежању подавило. Код Биограда непријатељ је послије јаке артиљеријске припреме покушао да заузме на јуриш Велики Врачар и Дедиње. Његов јуриш на В. Врачар разбио се о отпор наших храбрих трупа, које су нанијеле непријатељу тешке губитке. Дедиње је непријатељ успио да заузме, али је налетом наших трупа бачен са Дедиња претрпјевши и ту велике губитке. Савски фронт: Код Обреновца непријатељ је поново чинио покушај да заузме наше положаје код Забрежја — Кртинске. Наше трупе, које су у овим борбама показале необичну храброст, осујетиле су све његове покушаје. Исто тако су одбијени и његови напади у Мачви код Дреновца и Битве. Дрински фронт: Поједини дијелови који су пријешли на дијелу фронта Црна Бара—Бадовинци покушали су безуспјешно да се прошире. Наше трупе држе своје положаје досадашње. На осталом фронту нема ничег значајнијег.

Крагујевац, 28. сепјембра. Стање на ратишту у току 27. и у току ноћи између 27. и 28. т. м.: Дунавски фронт: Јужно од Рама ситуација непромијењена. Сјеверно од Пожаревца непријатељ је покушао у два маха освојити ноћним нападом наше положаје, оба напада су одбијена с великим губитцима по непријатеља. На нашим положајима код Смедерева непријатељ је једним ноћним нападом заузео село Липе, али вјештом употребом наших резерва и налетом наших храбрих трупа Липе је отето натраг од непријатеља, који се морао повући са осјетним губитцима. Непријатељ је чинио два покушаја да ноћним нападом заузме Смедерево, град и варош. Оба су та покушаја осујећена. У овим понављаним нападајима непријатељ је изгубио масу војника. Код Биограда непријатељ је са ивице вароши и Бановог Брда нападао у току цијелог дана наше положаје. Наше су се трупе повукле за два километра, јер наша артиљерија није могла дјејствовати против непријатеља а да не бије наше трупе. Наше трупе нијесу биле узнемиравене од непријатеља. Ноћ је на овој страни прошла без борбе. На осталом фронту нема ничег значајнијег.

Крагујевац, 28. сепјембра. Добијени су накнадни извјештаји о нападима, које је непријатељ предузимао у току 27. т. м. противу нашег положаја код Забрежја. Око 2 с. по подне, непријатељ је почео тући јаком артиљериском ватром тај положај. Он је бацао чак и бомбе са загушљивим гасовима. И ако је ово први пут, да су те бомбе бацане на наше војнике, код њих није наступила никаква пометња. Војници су одмах намјестили маске и једно одјељење са маскама пробило се кроз гасове према непријатељу. Непријатељске трупе биле су толико изненађене овим нападом, да су се неки дјелови стали повлачити преко моста на лијеву обалу. Око 5 с. непријатељ је поновио свој напад и овог пута он је отварао јаку артиљериску ватру и бацао бомбе за загушљивим гасовима, али кад су његове трупе пошле напријед, наши су их не само одбили, него су их још гонили за три до четири стотине метара испред своје ровова. Том приликом заробљено је око 30 непријатељских војника са једним официром.

Крагујевац, 29. сепјембра. Стање ратишта у току 28. и у току ноћи између 28. и 29. т. м. Дунавски фронт: борбе се воде јужно од Градишта и југозападно од Смедерева. Варош Смедерево је евакуисана. Код села Липе у близини Смедерева вођена је огорчена борба. Непријатељ је напад успио да заузме село Липе, али је тај успјех скупо платио. Код Биограда непријатељ напада на Велики Мокри Луг и на Торлак.

Крагујевац, 29. сепјембра. Бомбардовање Београда почело је 23. т. м. у 8 с. у јутро како положаја тако и саме вароши из оруђа разног система и калибра, трајало је цио дан и мало се утишало око 10 с. у вече, да отпочне највећом жестином око поноћи, претходећи пријелазу. Пријелаз је извршен око 2 с. из јутра 24. сепјембра на дунавском кеју, на савском фронту код карауле Јарака, на Зимовнику и на Циганлији. Варош је јако страдала, нарочито Дорћол, Јеврејска Мала, Савски Крај и периферија. *Та нечувена звјерства дала су пуне руке послије страним мисијама:* американској, енглеској и француској.

Ниш, 25. сепјембра. Начелник министарства иностраних дјела д-р С. Грујић предао је јуче у 11 сати прије подне бугарском посланику г. Чапрашикову ноту, којом се извјештава, да се Краљ. Влада с обзиром на то, да су представници Четворног Споразума напустили Софију, солидарисала са својим савезницима и опозвала свога посланика у Софији. Г. Чолакантића, према томе сматра мисију г. Чапрашикова као завршену. Г. Грујић је у исто вријеме предао посланику пасош за одлазак из Србије. Посланик са персоналом и послугом посланства отпутовао је синоћним нарочитим возом за Бугарску.

Крагујевац, 25, сепјембра. У току 23. и 24. т. м. непријатељ је пријешао Саву код Јарка, Прогорске Аде и Забрежја. У исто вријеме пријешао је Дунав код Доњег Града и дунавског кеја у Биограду. Код Јарка, Прогорске Аде и Забрежја и на дунавском керу непријатељ је, послије неколико огорчених нападаја, у којима је претрпио огромне губитке, био одбачен. На саму обалу оно непријатељско одјељење, које је пријешло код доњег биоградског града, дијелом је уништено и заробљено. Заробљено је два официра и преко 100 њемачких војника.

Ниш, 26. сепјембра. Дочек француских и енглеских трупа морао се одложити за који дан. Трупе које су се већ искрцале у Солуну, нијесу се могле одмах транспортовати усљед техничких тешкоћа. Међутим искрцавање се без прекида и сметња даље наставља. Техничке тешкоће биће отклоњене и трупе ће за најкраће вријеме стићи у Ниш.

Крагујевац, 26. сепјембра. Стање ратишта у току 26 сепјембра: У току ноћи између 24. и 25 септ. било је овако. На Дунаву на одсјеку Градиште—Смедерево непријатељ је пријешао код села Затоња и Горице и Костолачког градића и ту задржан. Непријатељев напад на Кисиљевско острво одбијен је. Борба се продужује. Код Биограда непријатељ туче цио фронт јаком артиљеријском ватром и под њеном заштитом досиио је до жељ. пруге на дунавском кеју. Наше су трупе прениједе одбрану са Аде Циганлије на десну обалу Саве. Борба се продужује. На Сави између Обреновца и села Кртинске непријатељу је спријечено даље наступање. Његови напади на Забрежје и на село Дреновац одбијени су са великим губитцима. На Дрини су одбијени неколико непријатељских покушаја прелаза. Наше се трупе врло храбро боре на свијема фронтовима.

Крагујевац, 26. сепјембра. У току борбе, која се водила 25. сепјембра код Биограда, наша је артиљерија потопила један непријатељски монитор, а други јако оштетила, од овог другог монитора који је притјеран уза Земун види се само врх изводе. Стање ратишта у току 25 и у току ноћи између 25. и 26. т. м. било је овако: На Дунаву на одсјеку Градиште—Смедерово непријатељ није могао надирати даље од Рама и ако је развио веома јаку артиљеријску ватру нарочито из тешког калибра топова. Борбе се воде на простору Костолац—Дубравица. Послије јаке припреме артиљеријском ватром непријатељ је извршио снажан напад на село Петку, који је одбијен са великим губитцима по непријатеља. Положај код Смедерева непријатељ непрекидно туче јаком артиљеријском ватром на коју наша артиљерија успјешно одговара. Код Биограда наше су трупе напустиле одбрану саме вароши. Ово је учињено стога, да би се варош, коју је непријатељ тукао из топова великог калибра, сачувала од даљег бомбардовања. На Сави на одсјеку Обреновац — село Кртинска непријатељ је извршио три нова ноћна јуриша на наше положаје код Забрежја. Наше храбре трупе одбиле су све ове нападе и нанијеле непријатељу тешке губитке. Исто је тако одбијен и један снажни ноћни нападај који је непријатељ извршио код села Кртинске. Код Прогарске и код Бољевачке Аде непријатељ је био подигао два понтонска моста. Прецизном ватром наше артиљерије мост код Бољевачке Аде порушен је и непријатељ није успио да га направи. На Дрини према Бадовинцима сви непријатељски напади на наше положаје одбијени су са великим губитцима. На осталом фронту нема ничег значајнијег. — Срп. Прес.

Петроград, 21. сепјембра. Руском посланику у Софији наређено је да без икаквог одлагања преда Радославову сљедећу ноту:

Догађаји, који се сада развијају у Бугарској, стављају судбину земље у руке Њемачке. Присуство њемачких и аустријских официра у министарству војном и штабовима армијским, концентрација трупа у граничној зони Србије, богата финансијска потпора коју је софијски кабинет примио из руку наших непријатеља, јасно показују циљ садашњих војних припрема које изводи бугарска влада. Силе Споразума, које су узеле к срцу остварење тежња бугарског народа, у неколико пута су предуприједиле Радославова, да ће сваки непријатељски акт упућен против Србије сматрати као да је упућен против њих самих. Увјерења дана од стране шефа кабинета у одговор на ове опомене побијена фактом. Представник Русије, која је с Бугарском везана неизгледивом успоменом њеног ослобођења испод турског јарма, не може својом присутношћу одобравати припреме братоубилачког напада на словенски и савезнички народ. На основу тога посланик руски добио је наредбу да напусти Бугарску са цијелим персоналом посланства и консуларним тијелом, ако у року од 24 сата Влада Бугарска отворено не прекине са непријатељима словенске ствари и ако неодложно не уклони официре који припадају војскама, које су у рату са силама Споразума. — Вјесник.

Париз, 25. сепјембра. Према потоњим листама њемачки су губитци били нај-

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE DURDE CRNOJEVIĆ

виши у току мјесеца септембра. Нијемци су изгубили у току истог мјесеца 300.000 војника у Русији, 100.000 у Француској, а Аустријанци 250.000 војника, од којих су 80.000 заробљени. У овим листама не долазе у рачун војници помрли од болести, као ни оних 50.000 војника подављених у блатима Приједјта.

Софија, 25. септ. Српски посланик отпутовао је вечерас. Бугарски посланик у Србији приспио је јутрос. — К. С. П.

Солун, 25. септембра. Измишљена је вијест да је влада наредила демобилизацију; само су отпуштене кућама четири помоћне класе, за које је указ о отпуштању Венизелозов кабинет био спремио. У идући понедјељник ће се скупштина поново отворити. Сутра ће вјероватно савезничке трупе отпутовати за Србију. Демантују се изјаве које се приписују Заимису и према којима ће Грчка интервенисати само ако Бугарска нападне на Србију. Исто тако демантује се да су посланици Четворног Споразума спремни да напусте Атину. — Срп. Прес.

Солун, 25. септембра. Енглеска, француска, италијанска и руска штампа изражавају разочарање поводом оставке Венизелоса. Лист „Патрис" јавља, да ће нова влада закључити зајам код Четворног Споразума. У коминикеу који је изишао у листовима влада демантује вијест, да ће Грчка поново протестовати противу искрцавања савезника. Краљ је предао Венизелосу своју фотографију у лијепом златном оквиру са овим својеручним написом: Венизелосу за успомену на заједничке борбе. Заимис ће данас одговорити на захтјев Четворног Споразума о обавези са Србијом. — К. С. П.

Рим, 26. септ. Барон Сонино предао је бугарском посланику његове пасоше.

Атина, 26. септ. Већина Венезелосова потпомагаће нови кабинет у садашњем критичном моменту.

Амстердам, 26. септ. По вијестима из Берлина руска је флота жестоко бомбардовала Варну.

Париз, 26. септ. Послије успјеха француских у Шампањи. Нијемци су вршили жестоке контра-нападе и при истима претрпјели ужасне порасе. Такође смо успјешно одбили све нападаје на положаје које смо освојили у Артоа. У предјелу Траси-де-Вал води се јак артиљеријски дуел. На крају дана Нијемци су бјесомучно предузели офансиву ради повраћаја изгубљених положаја код Тахира, али је њихова офанзива потпуно свуда пропала.

Софија, 27. септембра. Представници савезних сила отпутовали су јуче.

Петроград, 27. септембра. Пошто г. Марков, посланик бугарски у Русији, не одобрава држање бугарске владе, то се неће ни враћати у Софију већ остаје у Петрограду.

Солун, 27. септембра. По настојању бугарске владе Краљ Фердинанд је потписао наредбу да сви становници из села дуж обала Црног и Егејског Мора евакуишу иста с тим, да се смјесте у унутрашњост земље. Бугарске агенције тврде, да се Турска обавезала да потпомогне Бугарску са 50.000 војника, који ће бити послани у Варну и Дедеагач. На тај начин мисли се да ће се избјећи судар руских и бугарских трупа, од чега се боји Краљ Фердинанд услед осјећаја свога народа наспрам Русије која га је ослободила. — Радиограм.

Малта, 27. септембра. Говори се да ће Цар Виљем доћи на српски фронт. — Радиограм.

Лондон, 27. септембра. Срби су нанијели пораз Аустро-Нијемцима, који су покушавали да пријеђу на више тачака Дунав и Дрину. Авангарда која је била пријешла ријеку код Биограда ради заузећа града била је дјелимично уништена а дјелимично заробљена. На једној другој тачци Аустро-Нијемци су били одбијени са тешким губитцима. На другим тачкама бој се наставља. — Радиограм.

Лондон, 27. септембра. Једна енглеска подморска лађа потопила је један њемачки транспорт у Балтичком Мору. На источном фронту бојеви се воде на југу од Двинска. На западном фронту према званичном рапорту од ноћас Нијемци су били бацили на јуриш на село Лос три таласа врло разбијених трупа. Комбинована ватра митраљеза, пјешадије и артиљерије натјерала је Нијемце у одступање и њихови губитци су били огромни. Сви положаји, које су Французи били отели, задржани су. — Радиограм.

Париз, 28. септембра. По депеши из Ниша, њемачке су трупе послије жестоке борбе заузеле Биоград. Нијемци покушавају да продру између Костолца и Дубравице како би ушли у долину Мораве. Нијемци су код Обреновца претрпјели жестоке губитке, а на доњем току Дрине били су сузбијени. — Радиограм.

Солун, 28. септембра. [24. т. м. 32.000 енглеских војника са артиљеријом и муницијом искрцали су се овдје. *Бугарске трупе на грчкој граници пребачене су на српски фронт.* 4.000 бугарских војника је дезертирало за то што неће да се бију против Русије. — Радиограм.

Петроград, 28. септембра. Руси су у току жестоке борбе на цијелом фронту заробили 3750 војника. У предјелу језера на истоку од Вилне они не само да су одржали све своје положаје него су пријешли и у наступање. Они су имали особитих успјеха на југу од Пинска па до Тарнопоља, ка коме простору су освојили неколико утврђених села и отели велики број митраљеза. Званично аустријско саопштење признаје, да Руси имају доста војске која је обиљно снабдјевена муницијом и да врше нападе на цијелом источном фронту Галиције и Волиније. Они признају да су Руси продрли на два мјеста кроз шанчеве аустријске код Тарнопоља. Жестока се битка била близу Двинска. Код Дубна Руси су заробили 300 Аустро-нијемаца, а код Лезинова на граници Галиције 1175. Непријатељски подморски бродови појавили су се на обалама Крима. (Радиограм)

Атина, 28. септембра. Данас је у скупштини министар предсједник Заимис изјавио, да влада сматра за дужност да изјави, послије потребног испитивања међународне ситуације, која је у садањим тренутцима јако компликована, да се њена политика ослања на исте основице, на које се ослања и политика Грчке од од почетка европског рата. Да би што боље осигурали народне животне интересе, за сада ћемо се држати оружане неутралности. Наше будуће држање зависиће од развића догађаја, на које ће влада добро пазити. Влада је убјеђена у потпору јелинских народних представника у овим критичним тренутцима. — К. С. П.

Атина, 28. септембра. Венизелос је у Скупштини рекао, да нико не би хтио да баци земљу у унутрашње кризе услед садање веома тешке ситуације. Скупштинска ће већина потпомагати владу, ако не буде одбацила основице моје политике, коју је Скупштина с мојим гласањем већ одобрила. Затим Венизелос брани своју политику и вели: и кад не би постојао уговор са Србијом, наш би нам интерес налагао да изађемо из неутралности. Када једна држава хоће да се повећа на наш рачун, није питање да ли треба да ратујемо или не, него када имамо да уђемо у рат. У сваком случају не треба допустити да Бугарска прегази Србију како би нас послије напала са свом својом снагом. У интересу је Грчке да Бугарска буде прегажена. Када би Бугарска побиједила, Јелинство би потпуно пропало. Венизелос жели да се каже да је влашна политика боља него његова. Сједница је одложена за понедјељак.

Солун, 29. септембра. Нове енглеске трупе приспјеле су овдје, искрцавање трупа, топова и животних намирница наставља се врло брзо. — Радиотелеграм.

Малта, 29. септембра. Генерал Ратко Димитријев повратио је све своје бугарске ордене, изјављујући да их све дотле неће носити докле год Фердинанд буде на влади у Бугарској. — Радиотелеграм.

Париз, 30. септембра. У Парламенту г. Вивијани, предсједник министарства, изнио је напоре, које је Четворни Споразум чинио, да би поново образовао савез балканских народа, остварујући њихове националне аспирације. Он је затим изнио како је влада бугарска онемогућила те напоре њеним дволичним држањем и нападом на Србију. Свој говор завршио је сљедећом изјавом: Не ослабивши наш фронт, наша је дужност да испунимо нашу мисију, коју нам налаже наш интерес и наша част. Сагласност између француске и британске владе је потпуна и ја је не могу боље изразити него овако: *Већ сада Француска и Енглеска у сагласности са својим савезницима споразумјеле су се да одмах притеку у помоћ Србији, која нам ју је тражила и да осигурамо Србији, Грчкој и Румунији поштовање Букурешког уговора за којега смо ми јемци. Русија је такође похитала да се придружи својим савезницима ради помоћи српском народу и сјутра већ ће се њене трупе борити поред наших.* Ми смо са нашим савезницима учинили нашу дужност и никада сагласност није била потпунија ни јача између савезника и никада више нијесмо имали увјерења у заједничку побједу. (Радиограм.)

Малта, 30. септембра. Нијемци су довукли собом противу Србије топове и хаубице од 12 палаца. Непријатељ је код Шапца употребљавао загушљиве гасове. Тешка артиљерија српска је учествовала у одбрани Биограда и нанијела огромне губитке Аустро-Нијемцима. Само с теоријског гледишта Дунав, Сава и Дрина образују прву одбранбену линију, док се у ствари та прва одбранбена линија налази у брдовитом предјелу.

Полузванично се јавља из Петрограда, да су Руси имали сјајан успјех на ријеци Стрипу, гдје су пробили њемачки фронт. Руси настављају њихову офанзиву и до сада су заробили преко 12.000 војника и отели више топова. Жестока битка код Двинска траје непрекидно. На сјеверозападу од Атова, Руси су одбили Нијемце нанијевши им јаке губитке. — Радиогр.

Париз, 30. септембра. Новине врло повољно коментаришу изјаве које је јуче у Парламенту учинио предсједник министарског савјета. Оне истичу значај, који у садањим приликама добија тврђење г. Вивијани-а, да ће се војници руски борити раме уз раме са француским и енглеским војницима на Балкану. Новине енглеске тврде да је текст уговора између Њемачке и Бугарске, који је био потписан приликом потњег бављења принца Хохенлова у Софији, у јулу мјесецу, уручио грчкој влади посланик Енглеске г. Елиот, и то оног истога дана када је Заимис ступио на владу. Дакле не може бити ни сумње о постојању тог документа, *којим се, међу осталим, даје Бугарској цијела Арбанија и сва српско-грчка Македонија.*

Сви кореспонденти њемачки на војишту констатују да се активност савезника повећала. У погледу руских успјешних нападаја на Стрипи „Келнише Цајтунг" вели: *„Вријеме кад су Руси морали штедити муницију прошло је."* — Радиограм.

Малта, 1. октобра. *Данас је објавила Бугарска рат Србији.* Краљ Фердинанд је одмах насрнуо на земљиште свога сусједа и бившег савезника у двије тачке на сјеверу и на југу од Ниша. Срби су одбили нападај на југу. Бугарски напад на сјеверу у јачини од двије дивизије хтио би да загрози жељезничкој вези између Србије и Румуније. У току битке код Биограда Срби су отели Нијемцима више хаубица. (Радиограм).

Париз, 1. октобра. **Бугарска је Србији објавила рат.**

Руси су, према вијестима из Букурешта, отпочели на бугарској црноморској обали искрцавати војску. — Радиограм.

Како се у Софији бесједи и пјева

Готово сви нишки листови доносе ово саопштење:

Данас се широм цијеле Бугарске државе држе страшни демагошки говори, напрени све против Савезника. Ево ријечи бугарског министра просвете Пешева на градском банкету:

„Данас се навршује 30 година од како је бугарски народ уништен једним неправедним актом, уништен Берлинским Уговором, који је тако неправедно располагао са Бугарском (један кмет: Проклет био Берлински Уговор!).

То велико бугарско дјело било је запечаћено крвљу бугарских синова на Сливници.

Данас смо пред другим једним уговором много суровијим и много несправедљивијим. То је Букурешки Уговор. Није прошло ни 30 мјесеца од како су Бугари распети на крст од својих бивших савезника, гадних, подлих, без срама (?!) Бугарском народу предстоји да изврши своје уједињење, које је искупљено са десетинама хиљада жртава на бојном пољу, предстоји му да преброди и ту велику неправду према Бугарима, да васкрсне из гроба.

То свето бугарско право признато је једнодушно од цијелог свијета. Признато је и од оних од Четворног Споразума, (који је од Србије тражио Македонију. Ур.) који су нас клели прије 1913 и од оних који су викали: „Распни га". Они сада вичу „Осана", јер су сви убијеђени у праведност бугарске ствари".

Док тако говори активни министар, дотле народ кроз софијске улице пјева ову химну:

Прихватили смо братску руку,
У вас се крила душа паклена
Навика старог разбојника,
Који је погазио име, част, олтар,

Савезници, разбојници,
Коварни, подли и без срама,
Покрадосте нас, опљачкасте
Отачествени наш храм.

Ви нијесте људи, демони ви сте!
У вама се злочин крије,
Угнијездио се силно данас.
Ви сте чедо злобе, б'јеса.

О свему ми водимо рачуна,
И љуто ћемо вам се осветити,
За ваш сатански план,
Проклети, завидљиви гадови!

То је, ето, одговор Бугарске Четворном Споразуму, који јој био је понудио српску Македонију!!

Званични огласи

Школска објава

Упис ученика-ца у Држ. Вел. Гимназију на Цетињу за шкл. год. 1915/16, обавиће се за I—VIII разр. од 10—15 октобра т. г.

У први разред примају се ученици-це, који су свршили основну школу, а нијесу старији од 14 год., ни млађи од 10 год.

Пријамни испит полаже се из: науке вјере, српског језика и рачуна, колико се прелази у основној школи.

Испити пријамни, полагаће се по извршеном упису, а накнадни и поправни од 20 октобра напријед.

Уз пријавне листе, које се могу добити у мјесним књижарама, прилаже се:

школско свједочанство за ученике II—VIII разр., а ученици I разр. осим школског свједочанства основне школе и крштеница.

За упис у I разр. плаћа се 4 перп., а у остале по 5 перп.

Бр. 160. Из управе Вел. Држ. Гимназије, 22 септ. 1915 год., Цетиње. (2,3)

Школска објава

Упис ђака у пећску гимназију вршиће се 4., 5. и 6. октобра. Пријамни испити одржаће се 7. и 8. октобра, а поправни 9. октобра. Предавања почињу 10. октобра.

Уписнина је за ђаке, који ступају у I разред 4 перпера, а за остале разреде 5 перпера.

У први разред примају се ученици-це, који нијесу старији од 14, ни млађи од 10 година и који положе пријамни испит. Исти су дужни уз пријавни лист приложити свједочанство основне школе и крштеницу, а они, који ступају у остале разреде, школско свједочанство.

Број 3687. Из канцеларије Министарства Просвете и Црквених Послова — 23. септембра 1915 год., Цетиње. (2,2)

Школска објава

Упис ђака у беранску гимназију вршиће се 4., 5. и 6. октобра. Пријавни испити одржаће се 7. и 8. октобра, а поправни 9. октобра. Предавања почињу 10. октобра.

Уписнина је за ђаке, који ступају у I разред 4 перпера, а за остале разреде 5 перпера.

У први разред примају се ученици-це, који нијесу старији од 14, ни млађи од 10 година и који положе пријамни испит. Исти су дужни уз пријавни лист приложити свједочанство основне школе и крштеницу, а они, који ступају у остале разреде, школско свједочанство.

Број 3686. Из канцеларије Министарства Просвете и Црквених Послова, 23. септембра 1915. године, Цетиње. 2,2

Школска објава

Предавања у Држ. Нижој Гимназији у Никшићу почињу 12. октобра о. г.

Пријамни и поновни (поправни) испити држаће се 5., 6., 7. и 8. октобра о. г.

Уписивање у II, III и IV разред биће 9. октобра, а у I разред 10. октобра о. г.

У I разред примају се ученици-це, који су свршили основну школу, барем с добрим успјехом, који нијесу старији од 14, ни млађи од 10 година, и који уз то положе пријамни испит из закона божјег, српског језика и рачуна; они треба да собом донесу свједочанство о свршеној основној школи и крштеницу.

Сви су ученици дужни платити уписнину, и то ученици I разреда по 4, а остали по 5 перпера.

Број 110. Из канцеларије управе Држ. Ниже Гимназије у Никшићу од 21. септембра 1915. г. (2,2)

Школска објава

Упис ученика-ца у подгоричку гимназију обавиће се овим редом:

за 1. и 2. разред 8. октобра, у 3. и 4. разред 9. октобра, а у 5. и 6. разред 10. октобра. Пријамни испити одржаће се 11. и 12. октобра, а поправни за 2. и 3. разред 13. октобра, за 4. разред 14. октобра, за 5. и 6. разред 15. октобра.

Редовна предавања почињу 16. октобра.

На име уписнине и библиотеке ученици 1. разреда плаћају по 6, а осталих разреда по 7 перпера.

У први разред могу ступити ученици-це, који су свршили основну школу и нијесу старији од 14, ни млађи од 10 година, што морају доказати школ. свједочанством и крштеницом.

Број 70. Из канцеларије управе гимназије, 25. септем. 1915., Подгорица. (2,2)

Школска објава

Упис ученика учитељске школе за 1915/16 школску годину извршиће се 15., 16., 17. и 18. октобра ове год. Изван овог времена уписивање ће се вршити само по одобрењу Господина Министра Просвјете.

Пријаве за упис примаће се само од оних ученика, који су већ раније били ученици учитељске школе. — Нови ученици за сада се неће примати, због оскудице у згради.

Број 88. Из управе учитељске школе, 22. септембра 1915 г., Пећ. (1,2)

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE DURĐE CRNOJEVIĆ

Штампа Кр. Ц. Државне Штампарије

Власник и одговорни уредник Милан Павловић.